

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 21/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi rehulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi rehulain muuttamisesta (HE 192/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Hannu Miettinen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Eeva Saarisalo, maa- ja metsätalousministeriö

- lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö
- yksikönjohtaja Sinikka Marmo, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Hankkija-Maatalous Oy
- Mildola Oy.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rehulakia Euroopan unionin rehujen markkinoille saattamiseen ja käyttöön liittyvään lainsäädäntöön tehtyjen muutosten sekä käytännön valvontatyössä esiin tulleiden kansallisten muutostarpeiden vuoksi.

Rehuaineiden ja rehuseosten markkinoille saattamisesta ja käytöstä säädetään nykyisin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella, minkä vuoksi tietyt rehuja koskevat määritelmät ja rehujen merkintöihin ja käyttöön liittyvät käytännöt olisi päivitettävä rehulakiin vastaamaan uutta Euroopan unionin lainsäädäntöä. Samalla päivitettäisiin myös viittaukset, jotka liittyvät kansalliseen lainsäädäntöön rehualan toimijaksi rekisteröitymiseen. Suomen ja ruotsin kielen käytöstä rehujen pakkauksissa ja muissa saate-

asiakirjoissa säädettäisiin laissa. Myös rehualan toimijan tiedonantovelvollisuudesta laadunvarmistuksessa havaituista haitallisista aineista, tuotteista ja eliöistä säädettäisiin jatkossa laissa. Edelleen laissa säädettäisiin valtuudesta säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella lemmikkieläinten rehujen rehuaineryhmäimistä, energia- ja valkuaisarvojen ilmoittamisesta sekä sisämarkkinakaupan ja tuonnin yhteydessä tapahtuvasta näytteenotosta niin sanottujen erityisen riskialttiiden rehujen osalta. Lakiin lisättäisiin myös valtuus kieltää rehun markkinoille saattaminen ja käyttö, jos rehun tuotantoympäristössä tai kuljetuskalustossa on todettu salmoneella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Esityksen perustelujen mukaisesti valiokunta korostaa sitä, että rehujen merkinnöillä on suuri merkitys rehurivallisuudelle ja sitä myötä myös elintarviketurvallisuukselle. Yhdenmukaiset rehujen markkinoille saattamiseen ja käyttöön liittyvät toimintatavat vaikuttavat myös merkittävästi eläntuottajien toimintaedellytyksiin, koska rehut ovat merkittävä tuotantopanos eläntuotannossa. Myös muiden kuluttajien, kuten esimerkiksi lemmikkieläimen omistajien, on tärkeää saada riittävät ja asianmukaiset tiedot rehusta.

Valiokunta toteaa, että valtaosa maamme kotieläntuotannossa käytetyistä rehuraaka-aineista tuotetaan suomalaisilla tiloilla. Rehuseosten valmistuksessa käytettävä rehuvilja saadaan pääosin kotimaan markkinoilta, mutta tarvittavista lisävalkuaisesta joudutaan valtaosa tuomaan, sillä viljelyyn perustuva valkuaisrehuomavaraisuus kattaa vain noin 15 prosenttia tarpeesta.

Pääosa tuotavasta täydennysvalkuaisesta on soijaa. Valiokunta onkin mietinnössään valtioneuvoston selonteosta maatalouspolitiikasta (MmVM 7/2006 vp—VNS 4/2005 vp) korostanut, että tehtyjen laskelmien mukaan kotimaisilla raaka-aineilla (ohra, vehnä, sokerijuurikas, rypsi/rapsi) biopolttoainetta valmistettaessa runsasvalkuaispitoista rehusivujaetta kertyisi moninkertaisesti tällä hetkellä kotimaassa tuotettuun määrään nähden. Viljarehujakeet korvaisivat soijan ja viljan käyttöä eläinten ruokinnassa. Valiokunta on samalla kiinnittänyt huomiota siihen, että jalostuksen sivutuotteisiin (mäski/rankki ja rypsirouhe) sisältyvän energian huomioon ottaminen on ehdoton edellytys sille, että biopolttoaineen valmistuksessa kokonaisenergian saanto muodostuu riittäväksi.

Toinen vastaava kotimaista valkuaisrehua puoltava tekijä on rehuhygieniatason. Tällä on vaikutusta paitsi eläinten myös ihmisten terveyteen. Suomessa on eläintauteja huomattavasti vähemmän kuin muualla maailmassa. Erityisesti salmonellaa on Suomessa vähän. Monet taudinaiheuttajat liikkuvat rehujen ja rehuraaka-aineiden mukana, ja kotimainen ketju antaisi hyvät mahdollisuudet korkean rehuhygieniatason säilyttämiseen. Valiokunta pitääkin erittäin tärkeänä, että lakiin lisätään nyt valtuus kieltää rehun markkinoille saattaminen tai käyttö tilanteessa, jossa rehun tuotantoympäristössä tai kuljetuskalustossa on todettu salmonella. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että maahantuotavan rehun valvontaan osoitetaan valvonnan korkean tason mahdollistavat voimavarat.

Yksityiskohtaiset perustelut

15 §. Rehujen merkintävaatimukset. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin selkeyttämistä ottaen huomioon perustuslain 17 §:n ja kielilain (423/2003) 34 §:n säännökset sekä hallituksen esityksen perustelut.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 15 §:n 3 momentti muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

15 §

Rehujen merkintävaatimukset

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Loppukäyttäjille suoraan tai välillisesti tarkoitettujen rehujen merkintöjen on oltava aina-

kin suomen ja ruotsin kielellä. *Rehussa, jota myydään vain yksikielisessä kunnassa, voidaan kuitenkin käyttää tämän kunnan kielellä olevia yksikielisiä merkintöjä. Kaksikielisessä kunnassa myyntipaikalla pakattuun rehuun sekä irtorehuun, jota rehun valmistaja toimittaa suoraan loppukäyttäjälle, ja rehuun, jota rehualan alku-*

tuotannon toimija toimittaa toiselle rehualan alkutuotannon toimijalle, voidaan merkinnät tehdä kyseisen loppukäyttäjän omalla kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi. (Poist.).

(4 ja 5 mom. kuten HE)

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Pertti Hemmilä /kok	Petri Pihlajaniemi /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
	Anne Kalmari /kesk	Kari Rajamäki /sd
	Johanna Karimäki /vihr	Arto Satonen /kok
	Lauri Kähkönen /sd	Katja Taimela /sd
	Mats Nylund /r	Pekka Vilkuna /kesk.
	Klaus Pentti /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.